

ترسیم پایان دردناک «امپراتوری اردوغانی»

امپراتوری‌ها زمانی که استبداد در آن حاکم شود و دایره جنگ‌ها گسترده شود و دشمنان بیشتر و دوستان کمتر شوند و اختلافات داخلی در مراکز تصمیم‌گیری افزایش یابد از هم فرو می‌پاشند که بیشتر این عناصر در امپراتوری اردوغانی وجود دارند.

به گزارش آرآن نیوز، روزنامه الکترونیکی «رأی‌الیوم» در مقاله‌ای در ستون «سخن سردبیر» به قلم «عبدالباری عطاوان» تحلیلگر مطرح جهان عرب نوشت: «رجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهوری ترکیه به خلاص شدن از یکی از بارزترین هم‌پیمانان و تئوریسین‌های حزبش یعنی «احمد داود اوغلو» نزدیک شده است؛ چرا که حزب حاکم «عدالت و توسعه»، یکشنبه (امروز) کنفرانسی اضطراری برگزار می‌کند تا استعفاى اوغلو از ریاست این حزب و همزمان از نخست‌وزیری را مورد تایید قرار دهد و برای انتخاب «بن علی بیلدریم» وزیر حمل و نقل و دوست مطیع رئیس‌جمهوری به جانشینی وی رای‌گیری کند. این امر راه را برای انتقال ترکیه به نظام ریاستی، که مانند کشورهای فرانسه، آمریکا و روسیه تمامی اختیارات اجرایی به دست رئیس‌جمهوری می‌افتد، هموار می‌کند.

اردوغان جا پای دشمن خود «ولادیمیر پوتین» (رئیس‌جمهوری روسیه) می‌گذارد. هر جا اردوغان برود منبع تمامی اختیارات می‌شود؛ چه زمانی که نخست‌وزیر بود و چه زمانی که رئیس‌جمهور است. زمانی که اردوغان نخست‌وزیر بود بر نظام پارلمانی تأکید داشت و زمانی که با حکم قانون اساسی از پست نخست‌وزیری کنار رفت، تمامی اختیارات اجرایی را عملاً منتقل کرد و داود اوغلو، نخست‌وزیر را به حاشیه راند؛ امری که باعث استعفاى وی شد.

روشن است که اردوغان همچنان مرد قدرتمند در حزب حاکم است و او حرف اول و آخر را در این حزب می‌زند و نامزد شدن تنها یک نفر برای ریاست بر این حزب یعنی بن علی بیلدریم تأکیدی بر این واقعیت است و ساز و کار دموکراتیک بودن حزب را صرفاً «صوری» کرده است. داود اوغلو، نخست‌وزیر ترکیه، که امروز پست خود را ترک می‌کند، با معلم خود یعنی اردوغان توازنی را ایجاد می‌کرد که وجهه‌ای متمدانه و دموکراتیک از ترکیه ارائه می‌شد؛ چه آن زمان که داود اوغلو وزیر خارجه بود و چه زمانی که نخست‌وزیر ترکیه به داود اوغلو مدیون است؛ زیرا دیپلماسی وی که مبتنی بر برقراری روابط خوب با تمامی کشورهای همسایه از کشورهای اروپایی گرفته تا اسلامی، ترکیه را در رده قوی‌ترین اقتصادهای جهان قرار داد.

به هیچ‌وجه درخصوص قدرت اردوغان در داخل حزبش جدال نمی‌کنیم و در عین حال تردیدی در توانایی‌های وی برای تغییر نظام پارلمانی به نظام ریاستی مطلق نداریم ولی چنین رویکردی عاری از عوارض جانبی نیست؛ عوارضی که می‌تواند به بیماری‌های مزمنی در آینده تبدیل شود و درمانش سخت گردد.

بیلدریم، نخست‌وزیر بعدی نقش مهمی در رساندن اردوغان به ریاست جمهوری مطلق ایفا خواهد کرد ولی این پرسش مطرح می‌شود که «آیا این ریاست‌جمهوری عامل ثبات یا عامل تنش در ترکیه خواهد شد؟ لیره ترکیه طی 2 ماه گذشته 5 درصد از ارزش خود را از دست داده، میزان رشد اقتصادی این کشور پس از آن که طی دو سال قبل به 7 درصد افزایش یافته بود، کمتر از 4 درصد اعلام شده است و موسم گردشگری، که سالیانه 36 میلیارد دلار وارد خزانه ترکیه می‌کرد، به دلیل انفجارهای اخیر در «آنکارا»، «استانبول» و برخی دیگر از تفرجگاه‌ها همچنان رو به وخامت است.

اردوغان همزمان دو جنگ علیه کردها در ترکیه و سوریه و همچنین جنگ سومی علیه داعش آغاز کرده است، روزنامه‌نگاران را به زندان می‌اندازد، روزنامه‌ها را می‌بندد، اینترنت را محدود و شبکه‌های اجتماعی را فیلتر می‌کند، از سوی دیگر، مصونیت پارلمانی 138 نماینده که بخش اعظمی از آنها گرد هستند را لغو می‌کند. روابط این کشور با روسیه، رومانی، بلغارستان و یونان و اخیراً با همه اتحادیه اروپا متشنج شده است. ما معتقد نیستیم که اردوغان بتواند در این جنگ‌ها یا بیشتر آنها پیروز شود.

ترکیه‌ی اردوغان موفقیت‌های بزرگی در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی به دست آورده است؛ زیرا اسلام را با دموکراسی ادغام و همچنین مدنی بودن دولت را حفظ کرد. این کشور همچنین پل‌های دوستی با همسایگان را برقرار کرد. ما بر این باور نیستیم که ترکیه‌ی «سلطانی» می‌تواند این موفقیت‌ها را حفظ کند و اگر هم حفظ کند کوتاه‌مدت خواهد بود.

این پایانی دردناکی برای یک تجربه الگو شدن در جهان اسلام است.

امپراتوری‌ها زمانی که به فساد کشیده شوند و استبداد حاکم شود و دایره جنگ‌ها گسترده شود و دشمنان بیشتر و دوستان کمتر شوند و اختلافات داخلی در مراکز تصمیم‌گیری افزایش یابد از هم فرو می‌پاشند. بیشتر این عناصر در امپراتوری اردوغانی وجود دارند. ما امیدواریم که در اشتباه باشیم.